

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 22.

Stockholm den 29 Maj 1913

6:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{2}$ år .. kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år .. kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1913, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	--	---	---

Folkpensioneringen inför riksdagen.

Onsdagen den 21 maj fattade riksdagen sitt beslut i folkpensioneringsfrågan. Regeringens förslag med de af utskottet vidtagna ändringarna godkändes då, i första kammaren med 111 röster mot 28, i andra kammaren med 172 mot 25. I båda kamrarna föregicks voteringen af dagslänga debatter.

Hur pass stor tillfredsställelsen i allmänhet kan vara öfver att denna viktiga fråga lösts på sätt som nu skett är ej lätt att konstatera. Partierna, som så underbart enat sig om densamma, få väl anses belåtna, mänskorna troligen mindre. De stora bristerna i detta med så öfverväldigande majoritet af riksdagen antagna förslag ligga i alltför öppen dag.

Ett är visst, att de två stora grupper, som utom riksdagen ur olika synpunkter kraftigt opponerat mot folkpensioneringsförslaget såsom det först framlades af kommittén — och äfven såsom det senare förelåg, omformadt af regeringen och vidare af särskilda utskottet —, fattigvårdsfolket och kvinnorna, nu sedan afgörandet skett om möjligt ännu skarpare än förut känna bristerna och orättvisorna i den ålderdomspensionering, som kommer svenska folket till del. I riksdagens båda kamrar kom äfvenledes missnöjet med förslaget fram i en kraftig opposition af enskilda riksdagsledamöter, frondörerna mot en partipolitik, som annars denna gång var densamma för såväl moderata som liberaler och socialdemokrater.

Debatterna bjöd hvad kvinnornas sak beträffar på både oväntade och pikanta moment. I första kammaren uppträdde — professor Thyrén som dessas varendragare, samtidigt med att han smulade sönder hela förslaget ur synpunkten af det oriktiga i att som här gjorts sammanblanda försörjnings- och försäkringsprinciperna. Hvad kvinnorna angår framhöll han det orättvisa, absolut förkastliga i den ställning som gifvits dem. Detta emellertid under betonande af att ingen väl kunde taga honom för en desperat anhångare af ett abstrakt likställighetskraf i fråga om män och kvinnor. Mot politisk rösträtt för kvinnor reserverade han sig naturligtvis på det kraftigaste i förbigående.

Som en intressant motsats mot hr Thyrens uppfattning af den flagranta orättvisan mot kvinnorna stod hr Brantings med stor patos i andra kammaren uttalade förvåning öfver att kvinnorna — de femton kvinnoföreningarna — ej visat någon som helst tacksamhet för den förbättring han ansåg särskilda utskottet gjort i deras ställning. Han fann kvinnornas kraf på likställighet med männen ifråga om en minimal ålderdomshjälp i högsta grad oberättigadt — men var däremot innerligt villig att erkänna likställighetsprincipen med afseende på de politiska rättigheterna!

Kvinnornas sak fördes ytterligare fram från olika

håll i båda kamrarna. I andra kammaren var hr Jakob Petterson den främste opponenter på denna punkt, liksom framför allt naturligtvis ur fattigvårds-synpunkt. Hr Lindhagens skarpa ord om de svenska männens låga kulturnivå i samband med hans kritik af kvinnornas ställning i förslaget var ännu ett af dessa så helt kompromissfria utlåtanden af honom angående kvinnorna, som dessa tacksamt gömma.

Af regeringsuttalandena må nämnas civilministerns ord om att han hoppades, att en snar framtid skulle medföra en full likställighet på pensionstilläggens område mellan män och kvinnor, och statsministerns beklagande af att en så betydelsefull fråga som den nu föreliggande under ansvar diskuterats och afgjorts allenast af hälften af det svenska folket och dess representanter. Det vore icke nyttigt, icke lyckligt för samhället, att kvinnorna ej voro politiskt myndiga medborgare. Den frågan skulle emellertid återkomma till nästa riksdag.

Påminnelsen och det förnyade löftet om hvad regeringen vill göra för kvinnornas politiska myndighet, framförda som de blefvo vid detta tillfälle i riksdagen, stå som afslutning på den hopplösa kamp, som kvinnorna dock så energiskt och målmedvetet fördt mot fastsländet af den nya, direkta orättvisa, som pensionsförsäkringen innebär för dem. Det framtidsperspektiv, som statsministern själf upprullade för kvinnorna samtidigt med att deras nederlag afgjordes, får väl vara dem trösten för hvad som skedde.

Mätte nu blott den hägrande framtidsbilden inom en ej alltför aflägsen framtid bli verklighet! Folkpensioneringsfrågan har framhäft det ytterligt nödvändiga häraf.

En kvinnlig vice ordförande i Köpenhamns stads- fullmäktige.

Från Danmark meddelas att dr Alvilda Harboe-Hoff valts till vice ordförande i Köpenhamns stadsfullmäktige. Tidningen Kvindevalget skriver härom "Det er første Gang en dansk Kvinde beklæder en saa høj Tillidspost i det offentlige Liv, og det er glædeligt at kunne tilføje, at der faldt et overordentlig stort Stemmetal ved Valget — et talende Vidnesbyrd om den Beredvillighed, hvormed de øvrige Medlemmer, hvoraf det store Flertal jo er Mænd, saa Fruen indtage denne Plads".

Annonsera i DAGNY!

Också en "egnahemsfråga".

Et litet förnak på Östermalm! Denna obeskrifliga Bouquet, som hvilar öfver hem, där de gamla möblerna åldrats tillsammans med sina ägare! Den gamla inlagda byrån där vid väggen, de äkta kopporna på sin lilla hylla, de ha minsann icke kommit på sina platser, därför att moderna människor ha den moderna vurmen för antikviteter. Nej, under ett helt lefnadslopp ha de varit i samma människors ägo. Samma ögon, som nu ur ett bleknadt och fåradt ansikte se sig omkring i den välkända omgifningen, ha för många, många år sedan med barnslig undran och beundran beskådat de konstrika träinläggningarnas snirklade linjer och ljufligt röda rosor och guldsirater på gamla sachsiska koppar och fat. "Ack, vi ha de där gamla sakerna kvar från vårt föräldrahem", säger den gamla damen med sin blida röst.

Jag hade kommit och sökt upp henne för att tala om en fråga för dagen. Hon började tala om någonting som i långa och många år varit ett ämne för funderingar och bekymmer för ett stort antal kvinnor i vår stad. Utan att dock de närmast intresserade skulle vågat kalla sin sak för något så högtidligt som "en fråga". Och ändå gäller det här, hvad man skulle kunna rubricera "äldre stockholmsdamers egnahemsfråga", som innebär ett "socialt önskemål" af större betydelse än många andra och väl värdt att intressera sig för. Jag tänker nu på dessa äldre, bildade kvinnor, som icke kunna få plats på det fåtal tillflyktsorter, hvilka skulle kunna komma ifråga för dem, t. ex. asylen för pauvres honteux, och som icke vilja komma dit, emedan de icke äro tillräckligt gamla eller sjuka eller medellösa för att vilja uppgifva glädjen af ett eget hem med "föräldrarnas gamla möbler", men som så innerligen väl behöfva ett handtag beträffande det största bekymret, bostadsfrågan. Hvar finnas de, dessa små anspråkslösa lägenheter på ett à två rum och kök i en omgivning, där snygghet och ordning och frid härska, där man icke störes af myllrande barnskaror, icke hotas med moderniseringsplaner, hvilkas realiserande man icke har råd att betala, eller med hyresstegringar på grund af jobberi eller gällande husägarkonvenans, utan där man kan känna sig bofast och fri från oro för framtiden. Flyttningebekymmer äro svåra för lite hvar, men rent af öfverväldigande för den, som ha starkt begränsade krafter och tillgångar. Men, hör jag någon säga, om icke så små bostäder, som önskas, stå att få i de hus, där man vill bo, så tar man en litet större våning och hyr ut ett eller två rum.

— "Om ni visste", säger den gamla damen, "hvad det är svårt och besvärligt att hyra ut rum, då man icke har råd att ha en tjänarinna utan passar sig själf. Min syster har så mycket besvär med mig, som ofta är klen, så hon inte kan — som ofta begäres — också orka med vår hyresgäst, och vi måste ju hyra ut ett af rummen i denna lilla trerumsvåning".

Ack ja, rumsuthyrningens väg är nog så törnbe-

strödd och ägnad att förta tillfredsställelsen öfver att kunna afge det mycket ovanliga och häpnadsväckande vittnesmålet: "Vår värd den bästa är af värdar." "Det finns ju", fortsatte hon med resignerad ton, "så mycket snälla människor, och de bygga hus åt arbeterskor och åt själförsörjande, bildade kvinnor och åt så många, men de tänka icke på hur svårt de gamla, bildade kvinnorna med de mycket små pensionerna ha det med sina bostadsförhållanden. Vi få inga dyrtidstillägg. Det är ju icke fråga om ren välgörenhet. Men om någon ändå ville ge grundplåten till ett hus åt oss och ta initiativ till att bygga ett sådant. Sen kunde nog huset bära sig, om man också slapp undan med låga hyror."

Ja, hon har rätt. Det är verkligen underligt, att då det finns "så många snälla människor", ingen bygger ett hus åt de gamla damerna med de små pensionerna.

I min föreställning reser sig ett hus, stort som de "själförsörjandes" Hemtrefnad, med små trefliga bostadslägenheter på ett och två, och kanske några på tre rum med små nätta kök med gasspisar. Det behöfs hvarken marmortrappor eller annan lyx, men hissar för att de, som bo högt under himmelens fäste, icke skola behöva möda sina gamla ben, och värme och ljus utan någon vidare kraftförbrukning för hyresgästerna. Och dessutom bostäder i huset för städerskor, hvilkas hjälp kan erhållas om och när så önskas. Skall det vara matservering på nedre botten som i Hemtrefnad? Kanske! Men inga obligatoriska middagar där. Den individuella smaken blir — ofta af nödtvång — allt mer utpräglad på gamla da'r. En fråga, herrar arkitekter! Är det absolut nödvändigt att i ett sådant hus ha långa korridorer, som påminna om sjukhus och andra inrättningar? Skulle det bli för dyrbart eller opraktiskt att minska korridorernas längd och antal genom att anordna åtminstone en hall i hvarje etage, omkring hvilken en del af lägenheterna äro grupperade? Tänk om någon af dessa hallar — där man i nödfall kunde ta emot en tidig morgonbesökande — af en välvillig donator bleve försedd med hyllor och böcker till hyresgästernas glädje och trefnad! Om där någon gång anordnas ett litet samkväm, som bryter af de långa dagarnas enformiga rad! Om husets vicevärdinna (som naturligtvis ej skulle vara af den vanliga sorten med en intressesfär begränsad till hyror och reparationer utan en variant af värdinnetypen i Govenii minne) bjuder sina hyresgäster på att lyssna till klingande toner, vårfriska melodier i kulna trista vintertider. Och de gamla damerna samlas i hallen eller sitta bekvämt i soffhörnen i sina egna rum och få genom öppnade dörrar del af den musikens glädje och fest, som eljes är alltför svåråtkomlig.

De gamla damerna! Hvarför icke också gamla herrar? Det lär finnas sådana med mycket små pensioner, fastän jag icke råkat på en enda. Likställighet mellan mina gamla bekanta, manliga och kvinnliga, har bara funnits ifråga om utgifter — icke när det gällt inkomster. Förunderligt att ålderdomsförsäkringskommittén och andra auktoriteter aldrig tala om hvar de finnas, dessa hyresvärdar, vedfirmor, apotekare och andra furnisörer,

som gifva särskilda rabatter åt kvinnor! Det sägs ju att det är mycket billigare för kvinnor att lefva än för män. Huru som helst, nog kunna de gamla männen också få bo i det nya huset och vara med om de små konserterna där.

"Men", hör jag i andanom hundratals röster ropa, "vi begära inte hallar eller lånebibliotek eller konserter! Vi vore glada, om vi bara kunde få små tysta bostäder för hyror, som vi ha råd att betala."

Det är utan tvifvel välbehöfligt hvad som gjorts för att skaffa de "själförsörjande, bildade" kvinnorna tak öfver hufvudet i det dyra Stockholm. Men bra önskvärdt vore, att någon också ville tänka och handla för dem, hvilkas krafter obevekligen aftaga år för år, dem, för hvilka lifvet icke längre öppnar vida perspektiv af nya möjligheter och förhoppningar. Ett initiativ till lösning af de gamlas egnahemsfråga skulle för många, många vara en glimt af sol genom tätande skuggor.

(Ur Sv. D.)

Candida.

Rösträttsföreningarnas årsberättelser. Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt samt de olika lokalföreningarna ha nu gemensamt utsändt sina redogörelser för år 1912. Af L. K. P. R:s årsberättelse framgår, att under året 17 nya lokalföreningar och 5 filialer bildats. Då 3 föreningar och 4 filialer nedlagt sin verksamhet uppgick antalet lokalföreningar 31 dec. 1912 till 185, däraf 18 filialer, mot 172 föreningar, däraf 16 filialer, vid 1911 års slut.

Under 1912 ha vidare 4 länsförbund bildats, nämligen Blekinge, Göteborgs, Jämtlands och Jönköpings; länsförbundens antal uppgår nu till 14. Som synes ett fortgående på den inslagna vägen att genom organisering af länsförbund förenkla ett genom det växande antalet lokalföreningar annars allt mera svårarbetande maskineri.

Årsberättelserna utgöra för öfrigt såsom sedvanligt är en rekapitulering af de viktigaste saker, som förekommit under året, redogörelse för fattade beslut, hållna möten och utgifven litteratur.

Insänd litteratur.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **En banbryterska.** Skildringar från Ellen Fries' studentår i Uppsala. Ur hennes bref och anteckningar samlade och utgifna af *Maria Cederschiöld.*

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Dikt och bikt.** Af *Amalia Björck.* — **Jean-Christophe.** I. Daggroningen. Af *Romain Rolland.* Översättning från franskan af *Louise Ahkerman.* — **56 sätt att tillaga rabarber.** — **Bonniers månadshäften.** Femte häftet.

Sprid DAGNY!

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

Litteratur.

Martina von Schwerin, snillenas förtrogna.

Af Ewert Wrangel. Wahlström & Widstrand, Stockholm.

Både litterärt, kulturellt och psykologiskt erbjuder "Martina von Schwerin, snillenas förtrogna", ett fängslande intresse. Som kulturpersonlighet och karaktär är hon en bekantskap, som man för hennes egen skull gläder sig åt att få göra och för hvilken man stannar i en stor och angenäm tacksamhetsskuld till den på nyssnämnda sätt betitlade bokens författare, professor Ewert Wrangel. Tegnér's "biktmoder" var både "en af våra yppersta epistolära författare" och en "betydande personlighet": detta omdöme af den, som låtit hennes bild träda fram med lifvets färger ur breffpackornas tysta gömma, jäfvas icke af någon, som följt hans framställning och läst de ur det öfversvämmade rika materialet omsorgsfullt valda dokumenten.

Enda dottern af en förmögen och ansedd familj bland Göteborgs handelsaristokrati blef Martina Törngren redan i barnåldern, före sexton år, grefvinna Schwerin. Hon icke blott fortsatte att i bref teckna sig Martina Törngren. Hon behöll också, med en hos en så ung varelse förunderlig själfständighet, trots sitt noviciat som nygift i Stockholms högförnåma societet, en borgerligt enkel läggning. Dock vore det en oförtjänt komplimang åt borgarståndet och en orättvisa mot henne själf att lägga för mycken tonvikt vid det "borgerliga". Hennes personliga karaktär, hennes naturliga anlag och den lefnadsfilosofi, hon dels upptog, dels själf förvärfvade sig, gåfvo henne den harmoniska jämvikt, som utmärkte henne lika mycket bland smörbyttor, gäss och kalvar, i kök och mjölkammare som i salongens eleganta värld. Denna lätta säkerhet på sig själf och på den egna förfiningens oberoende af situationen och af "finare" eller "gröfre" sysslor är kanske mer aristokratisk än borgerlig.

Ordningsföljden i den unga Martinas litterära bildningsgång är ungefär tidehvarfvets, i förkortning: fransk, engelsk, tysk vitterhet. Ej genom läroböcker och kompendier utan genom levande personifikationer af fransk och tysk kultur fick hon, under anmärkningsvärdt själfarbete, synpunkterna för bedömandet af den ena och andra. För den unga grefvinnan, som ännu ej trampat ut barnskorna, var den gamle Nils von Rosenstein värd och ciceron i den franska litteraturens klassiska trädgård. Brinkman blef förmedlaren till Schiller och Goethe. Den senare blef och förblef hennes älsklingsförfattare. Hon var tydligen "Goethe-reif". God svenska blef hon långt innan hon började begagna svenska språket i sina bref till Brinkman. Hennes lifliga beundran för skalden Tegnér (i förhållande till människan var hon nyktert sval) har en fosterländsk triumfklang. "Vi äga en verkligt nationell idyll" är hennes utrop om Nattvardsbarnen. Tegnér är (1821) "den ende egentlige svenske poet, vi kanske ägt", Frithiof (1825) "det enda äkta svenska skaldestycke, vi äga". Men Goethe är för henne "ensam i sitt slag", "mänskliga snillet (själfva släktets) ej alltid

på sin högsta ståndpunkt men beständigt i den högsta grad af odling, det kan erhålla" (1821). "Man återläser icke denne författare utan man lefver åter med honom, ty ingen har förstätt lifvet och människorna som han" (1831).

Martina von Schwerin i sitt hus och bland sina barn har i sin vaksamma omsorg och målmedvetenhet något, som påminner om Rousseaus Julie, i dennas senare, med början komplett olika uppenbarelse nämligen, endast att Martina är henne lika intellektuellt öfverlägsen, som hon är henne fördelaktigt olik i frihet från det odrägliga pedanteri, hvarmed Rousseau i sin välmening draperat M:me de Wolmar. Öfvervägande intellektuellt anlagd — ehuru mäktig af varm känsla hade Martina föga af svärmeri, än mindre af passion — förtärdes hon hvarken af otillfredsställda känslor eller af sina likväl i mycket hämmade intellektuella kraf. Utan kväfningskänslor och utan strid lyckades hon alltid skaffa dessa tillräcklig luft för att hennes plikt-känsla som husmor skulle bli lika ljus som hennes sunda hemmastaddhet i det s. k. verkliga lifvet fri från prosaisk tyngd. Själf förklarar hon älskvärdt (i ett bref till Tegnér 1823), att hon för sin harmoni står i stor skuld till Brinkman: "Hans resignationslära, pryddigt beklädd med namnet filosofi, har ofta varit mig nyttig. Innan jag blef hans discipel, sväfvade jag för mycket ikring med tankar och önskningar, som aldrig kunde komma i förhållande till själfva verkligheten; han har lärt mig fatta posto på jorden och äfven där skåda upp till himlen, utan att därför försaka de njutningar, lifvet med mer eller mindre moderlig hand skänker oss." Utan att drista jäfva, att "Brinkmans resignationslära" varit henne "nyttig", är man dock efter läsningen af den tilltalande volym professor Wrangel skänkt oss, öfvertygad, att hon i detta afseende äfven utan Brinkman skulle kommit till den punkt, hon uppnådde.

Litterärt betydde Brinkman för henne oberäkneligt mycket, framför allt genom den impuls och den öfningsrymd, korrespondensen med honom erbjöd hennes litterära intressen. Ty lärjungeförhållandet, äfven ett indirekt och maskeradt, växte hon snart nog ifrån. Där de möttes, var detta hos henne icke en följd af "osjälfständigt eftersägande utan innebar själf tänkarens fria uppfattningssätt." Hon blef enligt Wrangels uttryck Brinkmans "mest jämbördige litteräre kamrat liksom hans intimaste förtrogna." Den andliga gemensamheten var stor nog för att hålla Brinkmans skönhetsbeundrande och sentimentala fadaiser inom rimliga proportioner till förmån för verkligt tanke- och känsloutbyte.

Att Martina von Schwerin verkligen var hvad man menar — eller borde mena — med det illa missbrukade uttrycket "en öfverlägsen personlighet" framträder icke minst i hennes förmåga att förena sann och hjärtlig uppskattning med klarsynt kritik, skälmsk eller allvarlig. Hvilken dräplig karaktäristik af Brinkmans spetsfundiga känslsamhet — och öfver en hel besläktad 1700talsflora —

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

ligger ej i hennes yttrande i bref till dottern Martina: "Brinkman vous servit là-dessus quelques phrases scienti-sentimentales".

Professor Wrangel gör i sin skildring ingen eftergift åt ett ytligt och ovetenskapligt nyfikenhetsintresse för Tegnér's förälskelser och stadierna i hans känslöförhållande till sin biktmoder. Hon får i stället samla ett väl-förtjänt intresse kring sig personligen, genom hvad hon själf är, lika mycket i sina mångsidiga personliga förhållanden till familj och andra vänner som i sitt både intellektuellt och moraliskt rika men af hans lidelser störda förhållande till Tegnér.

Förvånande och försvinnande litet finns där af fraser i Martina von Schwerins bref, vare sig i litterära omdömen eller eljest. Något rör hon sig väl på allmänningen, det vore otänkbart annat. Men oftast går hon själfständigt, alltid tveklöst sin väg fram. Hon famlar ej, ligger icke heller — som Brinkman — ständigt på knä för Tegnér's litterära fullkomligheter. Hon har en stor förmåga att uppfatta det väsentliga i ett diktverk, hos en människa, en riktning. Utprägladt själfständiga och lysande intelligenta omdömen strör hon omkring sig. Tegnér's hyllning för henne som "Pallas" hade, olik många förälskade artigheter, af hvilka efter subtraktion af öfverdrifter ingenting kvarstår, icke ringa fog för sig.

Den eftervärld, som läser Martinaboken och begrundar det själsporträtt, man där möter, har all anledning att instämma i M:me de Staëls beundrande häpnad öfver huru hon i sin omgivning och sina förhållanden kunnat bli den, hon blef. Hennes möte med M:me de Staël i Göteborg 1813 är för öfrigt en af de intressantaste punkterna i denna så intressanta bok. Ingenstädes taga hennes känslor en så hög flykt, ingen gång använder hon så starka, ja hänfödda uttryck som i anledning af samvaron med "Corinne". Visserligen är hon då också ännu så ung, 24 år, medan flertalet meddelade bref är från 1820-talet eller senare, men de öfriga breffen från samma tid visa ingenting af denna slags ungdomlighet. Öfversvallande entusiasm synes endast M:me de Staël ha aflockat henne. Den lidelsefulla intensitet hos denna, som i för-ening med deras egna tätvuxna fördomar bortstötte åtskilliga andra harmoniska jämmmåtsnaturer, verkade icke så på Martina Schwerin. Långt ifrån att afkyla henne kommo M:me de Staëls väsen och egenskaper tvärtom hennes andliga temperatur att stiga till en hos henne eljest ej sedd, nästan tropisk värme. Att hon i sin utförliga kommentar till Brinkmans henne meddelade *Lettre sur l'auteur de Corinne* skattar åt dogmerna om kvinnornas "sanna kallelse" att "lefva i andra, beröfvande sig hvarje personligt intresse" o. s. v. och på samma gång hon "är stolt öfver" att M:me de Staël tillhör hennes eget kön dock beklagar, "att hon icke är "man", är ju blott hvad man har anledning vänta. Utan en smula puder af detta snusförnuft, som det alltid varit och alltjämt är så godt om, vore hon ju ett rent underverk. Hon är icke långt ifrån att vara det ändå, så tunt är puderlagret, och hennes personlighet är lika vacker och ståtlig i den hänförelse för

M:me de Staël, som dikterar brevet från Göteborg 9 juni 1813: "jag har lefvat sedan fyra dagar" etc., som i sin högburna hållning gentemot de alltförmanliga utgjutelser öfver hennes egna fullkomligheter, hon nödgades lyssna till och hålla i tygel.

Har man en skymt af det nationella själfmedvetande, som hos Martina von Schwerin var så äkta och frasfritt, känner man inte blott personlig njutning af hennes bekantskap utan glädes åt att hennes rika intelligens och rika personlighet införlivats med vårt fosterländska bildergalleri, där hon hädanefter kommer att ha en framstående plats.

Hilma Borelius.

Sommarens internationella rösträttskongress.

Från kongresskommittén i Budapest har följande meddelande lämnats.

Delegerade, hedersgäster, regeringsrepresentanter och legitimerade pressrepresentanter betala ingen kongressavgift och erhålla fribiljetter till alla festliga tillställningar, Suppleanter och enskilda medlemmar af Alliansen betala ingen kongressavgift, men erhålla fritt tillträde endast till de festligheter, till hvilka alla kongressmedlemmar äro inbjudna, t. ex. den ungerska festen på Bastion, som anordnas af hufvudstaden och till hvilken staden är inbjudare. Delegerade från andra föreningar och enskilda kongressmedlemmar måste lösa medlemskort till kongressen och ha fritt tillträde endast till de festligheter, som anordnas af myndigheterna. Däremot erhålla alla kongressdeltagare nedsättning i biljettpriiset på de ungerska och österrikiska järnvägarna. Svenska delegerade och suppleanter erhålla kongresskort och legitimationskort till de ungerska järnvägarna genom L. K. P. R:s verkställande utskott; enskilda kongressdeltagare erhålla dem genom kongresskommittén, adr. Istvan-ut 67, Budapest VII, efter insändande af kongressavgiften (10 Kronen).

Den 13 juni anordnas en ångbåtsfärd från Wien till Budapest. Färden varar från kl. 8 på morgonen till kl. 6 e. m.; det lär blifva en billig och behaglig resa, som ger deltagarna tillfälle att hvila ut mellan de bägge mötena och få se en god del af Ungern.

Dagarna före de förelöpande mötena äro nu bestämda: Berlin 5 och 6 juni, Dresden 7 och 8, Prag 9 och 10, Wien 11 och 12. Programmet blir lika på alla fyra platserna och omfattar mottagningsfest första aftonen, offentligt möte andra aftonen och visning af de respektive städernas sevärdheter under dagarna. Kongressdeltagare, som äfven önska deltaga i dessa möten, böra anmäla sig hos nedanstående personer: Frau Marie Stritt, 110 Dürerstrasse, Dresden, för Berlin och Dresden; Vybor pro volebnipravo zen, Jungmannova 7 u, Prag 1, Böhmen, för Prag; och Woman's Suffrage Committee, Reichsratsstrasse 7, Wien I, för Wien. Mottagningskommittéerna önska uppgift på tiden för gästernas ankomst samt hvad slags inkvartering som önskas.

J. F. Holtz

Brunkebergstorg 5

St. Nygat. 35 - - - Sturegat. 8

Stockholms Specialaffär

■ för **GARNERINGSARTIKLAR**

Ständigt nyheter

En liten berättelse från Amerika.

Frågan om "hvem som skall passa barnen, då kvinnorna rösta", besvarades effektivt i Carbondale, Colorado, för helt kort tid sedan.

Stadens mayor, Mr Zimmermann, stod på omval och ville återfå sitt ämbete, men valets utgång var icke alldeles säker. Några minuter innan omröstningen avslutades, hörde mayorn, att tvänne kvinnor ännu icke afgifvit sina röster, och han uppsökte dessa båda för att förklara situationen för dem.

Den ena var genast färdig att bege sig till vallokalen, men den andra kunde ej lämna ett barn, som hon höll på att vagga.

"Jag skall passa barnet, medan ni går och röstar," sade Mr Zimmermann, "jag behöfver hvarje röst jag kan få".

Modern gaf honom barnet, satte på sig hatten och skyndade till valurnan. Och mayorn gick fram och tillbaka på golfvet med barnet i sin famn, hvisslade, gnolade och grimaserade för att roa det. Och när röstsummeringen förefogs, hade han blifvit återvald med en rösts majoritet.

Det berättas också och med än större anspråk på sanning om en ung flicka i Maplewood, Missouri, som, utan att vara i besittning af medborgerliga rättigheter, dock verksamt kunde bistå en far, som var mayor i Maplewood.

Tidningarna i St. Louis, Missouri, förtälja här om: "Stadskassören i Maplewood blef sjuk af överanstängning, och mayorns dotter skötte hans kontor.

Samtidigt blef stadens sekreterare urständsat att uträtta sitt arbete, och mayorns dotter öfvertog äfven hans officiella plikter.

Mayorn, Mr Guibor, är läkare och var så upptagen af att tillse sina patienter, inklusive stadskassören och stadssekreteraren, att han ej kunde hinna med någon bokföring, som öfvertogs af hans särdeles duktiga och intelligenta dotter. Och dock", slutar tidningsartikeln, "finns det trängsinnade och efterblifna personer, som påstå att kvinnor icke böra äga medborgerliga rättigheter och icke besitta den duglighet, som erfordras till allmänna ärenden och angelägenheter".

Ellen Wester.

Riksdagen.

K. m:ts förslag till vissa ändringar i bestämmelserna angående aflöningar för vissa lärarinnor vid enskilda läroanstalter har af utskottet tillstyrkts, dock med den ändring, att utskottet ansett att den föreslagna aflöningen af 60 kr. pr veckotimme för lärarinna i huslig ekonomi bör i så måtto begränsas, att den icke må öfverstiga 1,400 kr. och att ålderstilläggen för sådan lärarinna böra utgå med högst 250 kr. i andra och 500 kr. i tredje lönegraden.

Notiser.

Södra Sveriges sjuksköterskehems verksamhet år 1912.

Af förvaltningsutskottets nu tryckta berättelse för år 1912 framgår att Södra Sveriges sjuksköterskehemi i Lund under det gångna året verkat efter samma plan som föregående år. Föreståndarinnan är fröken Thomasine Reuterskiöld. Elevantalet har varit 32, däraf 16 första års elever och 16 andra års elever. Till sköterskor i Sjuksköterskehemmets tjänst antogs den 1 april 12 elever, hvilka då genomgått tvåårig kurs, 9 på egen bekostnad, 3 på Malmöhus läns landstings bekostnad enligt lasarettsdirektionens beslut. Inom årets slut intogs ytterligare en elev till sköterska.

Under årets lopp ha 25 sköterskor fått fasta platser vid lasarett i olika egenskaper, såsom föreståndarinnor och öfersköterskor, operations-, röntgens-, poliklinik- och afdelningssköterskor, som stadssjuksköterska och dispensärsköterska.

Under sommaren ha 13 sköterskor vikarierat som öfver- och afdelningssköterskor.

De inom hemmet boende sköterskorna ha genom privata sjukvård och vikariat vid sjukhus tillfört Hemmet en inkomst af kr. 605 mot en under samma tid från Hemmet uppburen aflöning af kr. 416: 67.

Sköterskorna tjänstgöra i privatvård för 3 kr pr dygn och som vikarier vid sjukhus för 50 kr. pr månad.

Föreningens ordinarie allmänna möte äger rum måndagen den 2 juni å Sjuksköterskehemi i Lund, Paradisgatan 3. Efter mötet är tillfälle beredt att bese sjuksköterskehemi.

Undervisning i sömnad för landsbygdens kvinnor. Centralkommittén för hemslöjdens främjande inom Stockholms län har beslutat att i år på försök anordna undervisning för allmogekvinnorna inom länet i sömnad genom här och hvar anordnade kurser. Den första af dessa kurser har i dagarna avslutats efter att ha pågått under två månader. Kursen, hvilken varit förlagd till Dalarö, har lofvat mycket godt för denna centralkommitténs nya verksamhet. Ledare af denna undervisning är slöjdinspektrisen fröken Signe Ahlström, som nu anträdt inspektionsresa till länets kvinnliga slöjdskolor. Efter denna inspektion är det meningen att söka få till stånd ännu en eller två kurser i sömnad på andra ställen inom länet. Ett flertal ansökningar att få mottaga dessa kurser ha inkommit från olika delar af landet.

Dessa kurser torde vara de första i sitt slag inom vårt land.

Pre numeration å **DAGNY** sker såväl i
landsorten som i Stockholm å närmaste
postanstalt eller bokhandel.

Föreningsmeddelande.

Stockholms F. K. P. R. sammanträdde tisdagen den 20 maj, hvarvid redogjordes för det hittills utförda arbetet med den pågående namninsamlingen till opinionsyttringen. Flera af roteordförandena och andra namninsamlare lämnade meddelande om sina erfarenheter under namninsamlingsarbetet. Vidare lämnades meddelande om att föreningen erhållit en donation på 500 kr. af fröken Lotten von Krämer.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsare i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{12}$, 2:50 för $\frac{1}{6}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halvårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men alltid minst 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder alla beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Folkskollärarynna

med goda betyg önskar vikariat vid folkskola eller plats såsom guvernant från 15 juni—15 augusti. Svar till »Feriearbete», p. r., Lund.

Ung flicka,

som nyligen aflagt studentexamen, önskar plats under sommaren event. längre att undervisa i vanliga skolämnen. Har förut undervisat något. Goda referenser. Är äfven villig deltaga i förekommande husliga göromål. Fritt vivre, fria resor och någon lön önskvärd. Svar till »Student 1913», Stockholm I, p. r.

Undervisningsvan

skolkökslärarynna önskar leda skolkökskurs i sommar. Svar till »Sommarkurs», Nya Tidningskontoret, Drottninggatan 3, Uppsala.

Folkskollärarynna

med höga seminarie- och tjänstgöringsbetyg önskar vikariat 15 juni—1 september eller någon del af denna tid. Svar till »Ellen S.», p. r., Lund.

Musikalisk flicka

önskar i september eller förr plats att förestå hemmet hos ensam person eller såsom hjälp och sällskap hos äldre familj. Ref. finnas. Svar inom 8 dagar till »Sparsam», Svenska Dagbl. kontor.

Lärarynna,

undervisningsvan, pliktrogen och som fullt behärskar engelska språket, önskar till hösten plats. Finna rek. Sv. till »Maria», Svenska Dagbladets kontor.

Husföreståndarynna

medelålders, bildad, något musikalisk, söker anställning. Kompetent att med ordning förestå ett hem. Finnes barn utlovas moderlig omvårdnad. Utm. rek. från dylika platser. Svar märkt »God husmor», Sv. Dagbladets exp.

Exam. Sjukgymnast

med mångårig praktik i Stockholm samt vid större badort, önskar komma på landtegendom eller medfölja patient på resa. Svar till »Stor praktik», Skottes annonskontor, Odengatan 63.

LEDIGA PLATSER.

En ordinarie lärarynneplats vid Hedemora stads folkskola (litt. A)

sökes inom 60 dagar efter denna kungörelses första införande i Post- och Inrikes tidningar (den 26 april 1913). Lön 1,000 kronor jämte tre ålderstillägg å 150 kr. efter 5, 10 och 15 års oförvitlig tjänstgöring inom staden. Bostad af 2 rum och kök samt ved. För undervisning i kvinnlig slöjd 125 kr. Platsen tillträdes den 1 januari 1914. Ansökningshandlingar, åtföljda af i folkskolestadgan föreskrifna handlingar samt läkarebetyg, insändas till Hedemora stads folkskolestyrelse.

Ordinarie lärarynnebefattningen

vid Kungsbacka folkskola, litt. B, sökes hos skolrådet inom 60 dagar från den 23 innevarande april. Lön enligt lag. Bostadsförmån: 1 rum och kök amt 160 kr. årligen.

Kungsbacka den 21 april 1913.
V. S. Lundberg.
Skolrådets ordförande.

Ordinarie lärarynnebefattningen

vid Boda fasta folkskola invid Sandsjö station sökes inom 60 dagar hos skolrådet i N. Sandsjö, adress Sandsjö. Lön enligt lag.

Fingal Bergqvist.
Skolrådets ordförande.

Ordinarie lärarynnetjänst

vid Hjo landsförsamlings småskola, litt. c, kungöres härmed till sökkan ledig inom 60 dagar efter första kungörandet i Post- och Inrikes tidningar. Lön enligt lag. Bostad och vedbrand. Prof afläggas. Tjänsten tillträdes den 10 augusti 1913.

Skolrådet.

Sjukvikariat

för återstående delen af vårterminen 1913 vid Bengtsfors folkskola, litt. A, sökes genast.

Vikarien skall undervisa i folkskolans första klass såsom biträdande lärare eller lärarynna. Äfven småskollärarynna med goda betyg antages.

Bengtsfors, Älfsborgs län, den 28 april 1913.

Skolrådet.

Ordinarie lärare-(inne)-tjänsten

vid fasta folkskolan (litt. F) i Hasselö, Loftahammars församling, Kalmar län, sökes hos skolrådet före den 15 juni detta år. Lön enligt lag. För fortsättningskola 150 kr. Slöjdskola.

Skolrådet.

Adress Loftahammar.

**Privata Högre lärarinneseminarium
i Stockholm
23 Riddaregatan 23.**

En lägre, tvåårig kurs, som utbildar lärarinnor för skolans lägre och mellersta klasser samt för hemmen. Afgangsexamen därifrån medför s. k. lägre kompetens.

En högre kurs, afsedd för fackutbildning. Inträdesfordringar: Afgangsbetyg från lägre kursen jämte vitsord om undervisningsverksamhet. Afgangsexamen från denna kurs medför s. k. högre kompetens. Närmare upplysningar lämnas af läroverkets föreståndarinna fröken Sofi Anderson; mottagn. onsd. o. lörd. kl. 1—2. Ansökningar till seminariet böra vara inlämnade före d. 10 juni.

Styrelsen.

**Modevaror från Paris
Ernst Wallgren.**

Brunkebergstorg 9, 1 tr.

Genom mångårig verksamhet i Paris, direkta inköp och små omkostnader kan jag erbjuda de modernaste Damartiklar absolut billigast i Stockholm. Specialité: *Plymer.*

Sprid DAGNY!

F. V. O. SLÖJDAFDELNING

som från nuvarande lokalerna i Arsenalsgatan 2
den 1:sta oktober 1913 flyttar till

Norrandsgatan 18 (hörnet af Jacobsbergsgatan)

realiserar

från den 13:de till den 31:sta maj, till *betydligt nedsatta priser*, ineliggande lager af enkla och finare underkläder, för barn och vuxna, klädningar af ylle och bomull, blusliff, förkläden, gosskostymer och kavajer, strumpor och diverse sticksaker, lakan, örngott, handduddar m. m.

**Kvinnliga
arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**
48 Klarabergsgatan.

A. B. Nordiska Kompaniet.

**Textilafdelningen Thyra Grafström
Stockholm.**

**Permanent utställning af
färdiga och påbörjade arbeten
samt material.** Råd vid in-
redning af våningar m. m.

Undervisning

i Italiensk spets- och annan konstsöm.

Ständigt på lager därtill hörande material:

Svensk- Fransk- och Bömisk Spetsstråd.

- - - Rikt urval af Spetsmönster. - - -

**Husqvarna
Symaskiner**

Äro helt och hållet tillverkade inom landet, kunna i afseende på konstruktion, hållbarhet samt lätt och tyst gång icke blott mäta sig med utan öfverträffa äfven de bästa utländska samt äro oomtvistligen billiga i förhållande till sin kvalitet. Köp därför en

**Husqvarna
Symaskin.**

Parfymmer.

Stort och rikhaltigt lager af de utsökt finaste parfymmer från de förnämsta utländska firmor, finare och enklare tvålar, kammar, borstar samt finare toaletartiklar.

A. V. Nording,

11 Biblioteksgatan 11
63 Drottninggatan 63

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Folkpensioneringen inför riksdagen.

Också en "egnahemsfråga". Af *Candida.*

Evert Wrangel: *Martina von Schwerin.* Rec. af *Hilma Borelius.*

Sommarens internationella rösträttskongress.

En liten berättelse från Amerika. Af *Ellen Wester.*

Riksdagen.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**